

Vlaams
Parlement

ingediend op **1704** (2018-2019) – Nr. 1
9 oktober 2018 (2017-2018)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Karin Brouwers en Katia Segers

over de hervorming van de culturele bovenbouw

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde, Manuela Van Werde, Herman Wynants;

Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet, Orry Van de Wauwer;

Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;

Yamila Idrissi, Katia Segers;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Paul Cordy, Kathleen Krekels, Bart Nevens, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Peter Wouters;

Cindy Franssen, Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel, Johan Verstreken;

Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;

Bert Moyaers, Tine Soens;

Imade Annouri.

INHOUD

1. Toelichting	4
1.1. Conceptnota van Marius Meremans, Cathy Coudyser, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde en Paul Cordy	4
1.2. Regeringsstandpunt over de hervorming van de culturele bovenbouw ..	5
2. Bespreking.....	7
2.1. Karin Brouwers	7
2.2. Marius Meremans	10
2.3. Katia Segers	10
2.4. Cathy Coudyser	11
2.5. Bart Caron	11
2.6. Antwoorden en replieken.....	13
Gebruikte afkortingen	16

Bijlagen: zie de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be

Op donderdag 5 juli 2018 hield de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media een gedachtewisseling over de hervorming van de culturele bovenbouw met Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel.

Samen met de gedachtewisseling behandelde de commissie de conceptnota voor nieuwe regelgeving van Marius Meremans, Cathy Coudyser, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde en Paul Cordy betreffende de hervorming van de culturele bovenbouw (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1416/1).

De twee presentaties, van enerzijds Marius Meremans en Cathy Coudyser en anderzijds minister Sven Gatz, zijn te vinden op [dossierpagina](#) van dit verslag op www.vlaamsparlement.be.

1. Toelichting

1.1. Conceptnota van Marius Meremans, Cathy Coudyser, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde en Paul Cordy

Marius Meremans herinnert eraan dat de conceptnota al enige tijd geleden is ingediend, waardoor de realiteit intussen bepaalde aspecten heeft ingehaald.

De indiener citeert het regeerakkoord: "De middelen moeten maximaal ingezet worden op het terrein, dat betekent dat we de ondersteunende structuren (koepels, federaties, steunpunten) efficiënt en doeltreffend maken met sterker de nadruk op de missie, de meerwaarde, het gewenste effect op het terrein en de finaal gerealiseerde meerwaarde. Daarbij wordt de doelgroep sterker betrokken en naar waarde geschat." (*Parl.St.* VI.Parl. 2014, nr. 31/1).

Nog duidelijker is de beleidsnota Cultuur 2014-2019: "In de ruimte tussen overheid en de verschillende cultuursectoren zijn verschillende intermediaire actoren actief. Ze hebben voelsprietten in het veld, maar behouden ook voldoende afstand om kritisch te kunnen observeren. Ze zorgen voor praktijkondersteuning en deskundigheidsbevordering of leveren een bijdrage aan visieontwikkeling. Ze zijn sectoraal of thematisch georganiseerd. Vaak is er in dit verkokerde model overlap tussen de verschillende organisaties. Zowel op zakelijk als inhoudelijk vlak zouden enige synergie en integrale aanpak interessant kunnen zijn." (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 126/1).

De bovenbouw kost ongeveer 6 procent van het budget. Hij is nodig maar mag geen waterhoofd worden, stelt Marius Meremans. De essentie blijft een hervorming in het belang van de mensen en organisaties in het culturele veld. Artiesten en veldwerkers zijn immers belangrijker dan organisatiestructuren. De voorliggende conceptnota is dan ook een efficiëntieoefening. Ze wil de overlapping in de opdrachten wegwerken, en inspelen op de behoeften in het veld. De oefening is uitdrukkelijk niet op verdere verfondsing gericht, hoe goed het werk ook is dat VAF en VFL leveren.

Cathy Coudyser legt uit waar N-VA met haar nota heen wil. Het departement moet performant en dynamisch zijn. Het moet zich bezighouden met beleidsvoorbereiding, -ondersteuning en -uitvoering. Daartoe moet het over voldoende data beschikken. Met zijn helikopterzicht kan het de interactie tussen de spelers faciliteren en bevorderen.

Van de steunpunten verwacht de fractie hoofdzakelijk:

- praktijkondersteuning en -ontwikkeling;
- organisatieondersteuning;
- het verzamelen en verspreiden van goede voorbeelden;
- een rol als kennis- en expertisecentrum, maar ook aanspreekpunt of loket.

De indiener van de conceptnota wijst erop dat na de overheveling van de provinciale bevoegdheden een bovenlokaal steunpunt nodig blijft om dynamisch in te spelen op de wisselende noden van het veld. De bestaande sectorale steunpunten Kunstenpunt, FARO en SoCiuS leveren goed werk. Ondertussen werd ook voor de amateurkunsten een goede oplossing gevonden.

Daarnaast moet een aantal thema's niet langer sectoraal maar veeleer transversaal bekeken worden, zoals:

- de uitdaging van de digitalisering, waarin Cultuurconnect een rol speelt;
- communicatie, participatie en educatie, met Publiq, Demos en Vitamine C als spelers;
- juridisch en zakelijk advies, door Cultuurloket;
- bovenlokaal en lokaal cultuurwerk;
- vrijwilligersbeleid;
- duurzaamheid.

Dat belangenbehartigers een duidelijk afgelijnde rol spelen, vindt de N-VA-fractie erg belangrijk omdat de beleidsmakers daarmee een duidelijk aanspreekpunt hebben. Die rol moet worden afgezonderd van de rol van de steunpunten. Het is aan de sector zelf om deze rol met eigen fondsen in te vullen.

Marius Meremans vult aan dat N-VA naast Kunstenpunt ook bijkomende ondersteuning wil geven aan Poppunt, dat zich bezighoudt met andere dan klassieke muziek.

Het steunpunt voor amateurkunsten zou opgaan in het nieuwe steunpunt voor bovenlokaal en lokaal cultuurwerk, wat een hervorming van de organisatie vergt.

De fractie heeft vragen bij de aansluiting van de amateurkunsten bij het professionele kunstenveld, zoals de heren Koen Vandyck en Yves Larock suggereren, aangezien bepaalde organisaties duidelijk beter tot de amateurkunsten blijven behoren.

Wat betreft het voorstel over de financiering van belangenbehartigers door de sector zelf, beseft de N-VA-fractie dat de huidige subsidiëring historisch gegroeid is en dat daardoor overgangsmaatregelen nodig zijn.

1.2. Regeringsstandpunt over de hervorming van de culturele bovenbouw

Minister *Sven Gatz* beperkt zijn toelichting tot Cultuur. In Jeugd en Media is een herstructurering minder aan de orde.

Naast blijvende aandacht voor een performant departement, blijven ook de bekende sectorale steunpunten wat ze zijn. De vraag die de minister afleidt uit de studie van Koen Vandyck en Yves Larock is vooral hoe de expertisenetwerken ten opzichte van hen georganiseerd horen te worden. Naast het enigszins apart staande Cultuurloket vermeldt hij de thematische organisaties Publiq voor communicatie, Demos voor participatie, Pulse voor duurzaamheid en Vitamine C voor educatie. Daarnaast is er ook nog de territoriale organisatie in een nieuw (boven)lokaal steunpunt. De belangenbehartigers en de fondsen maken het beeld compleet.

De minister toont een grafische voorstelling van de zienswijze uit het rapport. Hij wijst op het niet-lineaire en complementaire karakter van het systeem. Als uitdagingen vermeldt hij:

- de herstructurering van het departement;
- de omvorming van Kunstenloket tot Cultuurloket;
- de oprichting van het Steunpunt (boven)lokaal Cultuurwerk;
- de plaats van de amateurkunstenorganisaties;

- het principe dat de belangenbehartigers voor 100 procent ledenorganisaties worden;
- de verbreding van de horizontale, sectoroverschrijdende expertisenetwerken.

De herstructurering van het departement is in uitvoering sinds 1 januari 2018. Halverwege het jaar wordt een stand van zaken opgemaakt. Er leven bepaalde thematische vragen, in het bijzonder over Jeugd. Die worden in het najaar verder opgevolgd.

De omvorming van Kunstenloket tot Cultuurloket past in het kader van de conceptnota Aanvullende Financiering (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1308/1). De vzw werd omgevormd op 1 januari 2018, met 1 miljoen euro aan bijkomende financiering. Doel is één centraal aanspreekpunt voor zakelijk en juridisch advies voor de gehele cultuursector.

De opdrachten van het nieuwe steunpunt (boven)lokaal cultuurwerk stemmen overeen met die van het bestaande – praktijkondersteuning voor de actoren in het lokale en bovenlokale veld, beleidsondersteuning en -onderzoek – met daarnaast het specifieke element van de inkanteling van de amateurkunsten.

Het rapport van de heren Vandyck en Larock leverde een goede analyse en vele perspectieven. Op grond van deze aanbevelingen werd gekozen voor een kort traject met de betrokken organisaties en de VVSG, dat liep tijdens de voorbije maanden. Resultaat was het rapport-Vandyck II, met als aanbevelingen:

- dat het bovenlokale steunpunt een autonome vzw wordt;
- dat er goed gezorgd wordt voor het overkomende personeel van VVC, VVBAD, Forum AK en Vlabra'ccent;
- dat het genoemde budget van 1 miljoen euro op de best mogelijke manier aangewend wordt.

De minister merkt op dat het bedrag in grote mate voortkomt uit de herschikking van bestaande middelen van de genoemde actoren, aangevuld met voormalige provinciale middelen.

De gesprekken zijn afgerond. Het kantelpunt van de operationalisering staat voor de deur, al moet nog een en ander gebeuren om dat netjes te laten verlopen. De minister wil niet te snel en niet te traag gaan. Het informeren van de betrokken organisaties loopt op volle toeren, net als dat van hun raden van bestuur, die immers enkele juridische beslissingen te nemen hebben.

Voorts moet voor het nieuwe steunpunt een kwartiermaker of voorzitter gezocht worden. Samen met de betrokken organisaties wordt bekeken welke de interessante profielen zijn. Daarnaast wordt een projectverantwoordelijke aangesteld op het departement. Doel is dat de nieuwe vzw autonoom ontstaat van onderuit. Alles wijst erop dat dit probleemloos zal verlopen, al zijn daar mogelijk nog maanden voor nodig.

Vervolgens moet het personeelsplan vorm krijgen, inclusief de werving van directeur en personeel, en de prioritaire overname van een aantal profielen van VVC, VVBAD, Forum AK en Vlabra'ccent, en de optimale overgang naar een nieuwe werkplek.

De amateurkunstenorganisaties beter doen aansluiten bij het professionele veld, is niet zo eenvoudig. Na lang overleg werd uiteindelijk gekozen voor Poppunt als aanspreekpunt voor alle amateurkunstenaars en (pre)professionelen in de niet-klassieke muziek. Het krijgt als bijkomende opdrachten praktijkondersteuning, de uitbreiding naar genres als jazz, wereldmuziek en folk – waarover de gesprekken met Muziekmozaïek nog gaande zijn – en de internationalisering van de Vlaamse

muzieksector. Daarvoor wordt een bijkomend budget gecreëerd, gedeeltelijk doorerschikking maar ook met nieuwe middelen, die mede van de provincies komen. Belangrijk wordt een goede taakafbakening met Kunstenpunt, waarover de gesprekken relatief goed lopen.

Ook wat het geïntegreerde letterenbeleid betreft, komen een aantal organisaties uit de amateurkunsten in beeld om naar een ander model over te gaan. In elk geval komt er nauwere samenwerking tussen Creatief Schrijven en VFL. Daarnaast lopen gesprekken over de bundeling van Jeugd en Poëzie met het Poëziecentrum of Creatief Schrijven.

De subsidiëring van VVC, VVBAD en Forum AK als belangenbehartigers wordt stopgezet. De middelen worden overgeheveld naar het steunpunt voor bovenlokale cultuurwerking. De positie van De Federatie blijft tot nader order wel ongewijzigd in functie van de implementatie van het nieuwe decreet. Er lopen inhoudelijke gesprekken met De Federatie en de landelijke amateurkunstenorganisaties. De minister heeft al eerder gezegd dat hij aandacht wil voor een optimale landing van het personeel van VVC, VVBAD en het Forum voor amateurkunsten.

Niet elk aspect van de hervorming verloopt met dezelfde snelheid. Zo is die van de verbreding tot horizontale, sectorgrensoverschrijdende expertisenetwerken trager. Wel al gerealiseerd is de fusie van Publiq en BILL (ex-CJP). Aan de samenwerking – geen fusie – tussen Demos en Vitamine C is er in het najaar nog werk. In het kader van de digitalisering werd een samenwerking opgezet tussen VIAA, PACKED, Publiq en Cultuurconnect. Het is echter nog te vroeg voor uitspraken over de uitkomst daarvan. Wat duurzaamheid betreft, werd Pulse omgevormd tot vzw op 15 februari 2018.

Enkele voorgestelde ontwikkelingen behoeven een decretale regeling. De minister vermeldt de gelijkschakeling van de kerntaken van de sectorale steunpunten, waarover overlegd werd op 4 juli 2018. Voorts zijn hun beheersovereenkomsten in voorbereiding, al lopen de periodes niet gelijk.

Ook de nieuwe regeling voor de belangenbehartigers vergt een aanpassing, met name van het decreet van 6 juli 2012 betreffende lokaal cultuurbeleid. Voor de opheffing van het Forum Amateurkunsten is een aanpassing nodig van het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten.

In zijn besluit geeft minister Gatz toe dat een aantal aspecten van de hervorming pas tijdens de volgende bestuursperiode hun beslag zullen krijgen. Het overleg is immers erg arbeidsintensief. Hij hoopt dat men die zoektocht naar een groot draagvlak naar waarde weet te schatten.

2. Bespreking

2.1. Karin Brouwers

Karin Brouwers herinnert eraan dat het CD&V-uitgangspunt in dit debat het regeerakkoord is en blijft. De doelstelling van de hervorming blijft voor haar fractie de versterking van de culturele sector. Dat moet gebeuren door in te spelen op de noden van elke deelsector met een meer performante bovenbouw. Die moet de eigenheid van elke sector en de historie van elke bovenbouwspeler respecteren. Het lid wenst dus geen top-downhervorming maar een draagvlak, na overleg met alle betrokkenen.

Karin Brouwers is dan ook erg tevreden dat de minister de tijd genomen heeft om dat draagvlak te zoeken met de aanstelling van Koen Vandyck en Yves

Larock. Hun aanbevelingen voor een vernetwerkte bovenbouw Cultuur bieden heel interessante, concrete en haalbare voorstellen voor een meer performante bovenbouw.

Wat de hervorming van het departement betreft, blijft CD&V bekommerd om het verlies van expertise. Het lid kondigt dan ook een verdere opvolging aan.

Voorts is ze tevreden dat de drie sectorale steunpunten FARO, Kunstenpunt en SoCiuS opnieuw een decretale verankering krijgen. Terecht wordt hun beleidsaansturing gestroomlijnd, door onder meer de gelijkschakeling van beleidstermijnen. Ook hierover wil CD&V blijven waken, met name bij de bespreking van het aangekondigde verzameldecreet.

Het stemt Karin Brouwers tevreden dat De Federatie – voorheen FOV – haar subsidies behoudt en haar werking ten voordele van de ruime sociaal-culturele sector kan uitbouwen en zelfs uitbreiden naar de amateurkunstensector. Het lid heeft begrip voor de beslissing van de minister om VVC en VVBAD niet langer te subsidiëren. Wel blijft ze principieel van mening dat de Vlaamse overheid er belang bij heeft om één gesprekspartner te hebben die spreekt namens een sector en die mee zorgt voor draagkracht voor het beleid.

De overheid mag dergelijke sterke belangenbehartigers ook erkennen voor het werk dat ze doen, onder andere door op te komen voor de belangen van de Vlaamse culturele sector bij federale en Europese dossiers, zoals de SARC terecht in zijn advies heeft geschreven. Tijdens een overleg met de SARC zou de minister gezegd hebben dat hij alle belangenbehartigers op dezelfde manier wil behandelen. Zal dan ook OCE voortaan op een subsidie mogen rekenen zoals De Federatie?

Ontzettend tevreden is de spreker met het traject van 2018 naar de oprichting van het nieuwe steunpunt voor bovenlokaal en lokaal cultuurwerk, zoals ze al in 2017 had gevraagd. De betrokken organisaties VVSG, Forum voor Amateurkunsten, VVC, Vlabra'ccent en VVBAD hebben heel belangrijk en essentieel voorbereidend werk geleverd. De extra begeleidingsopdracht van Koen Vandyck bleek bijzonder nuttig.

Met dat recente rapport van Koen Vandyck ligt een duidelijk plan van aanpak voor. Alle neuzen lijken in dezelfde richting te wijzen. Het temporiseren was dus zeker geen verloren tijd. Nu mag wel een versnelling hoger geschakeld worden, opdat het nieuwe Steunpunt op 1 januari 2019 samen met het nieuwe decreet betreffende het bovenlokaal cultuurwerk van start kan gaan.

Karin Brouwers hoopt dat snel een geschikte kwartiermaker, voorzitter en bestuursleden worden gevonden zodat het personeel kan angeworven worden en alle praktische modaliteiten in orde kunnen komen. Ze hoopt op een warme overdracht van de personeelsleden van de organisaties die meegewerkt hebben aan de oprichting van het nieuwe steunpunt, want het is niet evident om zijn eigen job en organisatie mee te helpen afschaffen. In dat verband lijkt het genoemde bedrag van 1 miljoen euro slechts het minimum en een groeipad aangewezen.

Het werk is echter nog niet af. In de herstructurering van de sector-overschrijdende thematische organisaties, de digitalisering en de cultuureducatie mag zeker nog een tandje worden bijgestoken.

CD&V heeft begrip voor de ontgoocheling van de VVBAD over de afschaffing van haar subsidies, maar ziet er ook een opportuniteit in om als volwaardige ledenorganisatie nog nauwer aansluiting te vinden bij de behoeften en noden van

die leden. Bovendien kan dan meteen ook eens gekeken worden naar de vorming, begeleiding en belangenbehartiging die organisaties als FARO, OCE, VVBAD, Vlaamse Museumvereniging, Openbaar kunstbezit Vlaanderen, ICOM enzovoort organiseren. Sommige functies en activiteiten overlappen elkaar. Daar is een efficiëntieoefening mogelijk. Hoe ziet de minister dit? Is hij bereid om een transitieproject te faciliteren, bijvoorbeeld een integratie van de belangenbehartigerswerking van VVBAD met OCE?

Wat de situatie van VVC betreft: de Vlaamse subsidies, inclusief de tewerkstellingsmiddelen, maken ruim de helft uit van haar budget. Het is voor die organisatie niet eenvoudig om op amper vijf maanden tijd budget en werking te heroriënteren. Bovendien zijn er dit najaar gemeenteraadsverkiezingen, niet het evidente moment voor ledenbevraging of verhoogd lidgeld.

Als het VVC-budget daalt, dreigt de vereniging haar tewerkstellingsmiddelen te verliezen en lijdt ze dus dubbel verlies. VVC is trouwens niet alleen de belangenbehartiger van de cultuur- en gemeenschapscentra. Ze speelt ook een belangrijke rol in het algemene debat over de instandhouding van het ecosysteem van de professionele podiumkunsten.

De minister herinnert zich vast nog zijn belofte aan de podiumkunstenmakers om samen naar een oplossing te zoeken voor het spreidingsprobleem. Hoe zou het mogelijk zijn om zonder de intermediaire en bemiddelende kracht van een VVC vraagstukken als de ondersteuning van nieuwe makers en de hybride werking van de cultuur- en gemeenschapshuizen op de agenda te plaatsen en te houden, en samen oplossingen te zoeken? Wie vertegenwoordigt voortaan het grootste podium van Vlaanderen in deze vragen en sociale, ecologische en diversiteitskwesties?

Daarom pleit CD&V om aan VVC een overgangssubsidie toe te kennen, zodat ze dit transitietraject kan uitwerken tijdens de culturele beleidsplanning die de nieuwe gemeentebesturen na nieuwjaar aanvatten. Het gaat echt niet om zoveel middelen. Misschien kan Cultuurconnect het tijdelijk met iets minder dan 56 personeelsleden doen. Wat is het standpunt van de minister?

De belangenbehartigingsfunctie voor de amateurkunstensector zal wellicht overgenomen worden door De Federatie. Maar koken kost geld. Zal een deel van het budget van het Forum voor Amateurkunsten, dat tot nu toe de belangenbehartiging op zich nam, worden overgeheveld opdat De Federatie mensen en middelen kan inzetten voor deze nieuwe opdracht?

Muziekmozaïek is hoegenaamd niet van plan om zich terug te plooiën op zijn folkwerking, verneemt CD&V. De organisatie heeft net een nieuwe medewerker aangeworven voor jazz, zoals blijkt uit de volgende brief. "Onze jazzwerking draait op volle toeren, in samenwerking met alle Vlaamse jazzorganisaties. Met de meeste hebben we een samenwerkingsovereenkomst getekend en we kunnen rekenen op een grote waardering binnen de jazzcommunity. Dit alles komt de actieve amateurjazzmuzikanten ten goede! Onze jazzwerking bestaat dit jaar trouwens 40 jaar. Zo kunnen we nog vele argumenten aangeven, onze jazzwerking is net versterkt met meer projecten, meer personeelsinzet en een eigen financiële inbreng van 55 procent."

Bovendien kreeg Muziekmozaïek in uitvoering van het Amateurkunstendecreet tot en met 2021 een subsidie-enveloppe. Hoe kan de minister die enveloppe en subsidieovereenkomst eenzijdig wijzigen?

Een deel van Kunstenpunt, dat nu bijna twee vte heeft en een budget van iets meer dan 100.000 euro voor niet-klassieke muziek, zou naar Poppunt gaan. De

spreker pleit in dat verband voor een evenwichtige verdeling met Poppunt, dat actief is in een sector waarin de marktwerking nu al groot is. Het geeft veel professionele spelers ondersteuning. CD&V vindt niet dat het even groot hoeft te worden als het steunpunt voor klassieke muziek, podiumkunsten en beeldende kunsten in Vlaanderen en Brussel.

Hoe zal Kunstenpunt alle extra vragen en opdrachten kunnen blijven beantwoorden? Misschien kan het een deel missen maar veel zal dat niet zijn. Het lid vraagt meer duidelijkheid over de bedragen. Is het niet mogelijk om te evalueren of een interne herschikking van de middelen van Poppunt een en ander in goede banen kan leiden?

Blijven Poppunt en Creatief Schrijven na de hervorming nog in het Amateurkunsten-decreet? Hoe wordt de samenwerking van Creatief Schrijven met het Vlaams Fonds voor de Letteren geconcretiseerd?

In zijn voorstel spreekt de minister over samenwerking tussen Demos en Vitamine C in het sectoroverschrijdende expertisenetwerk voor cultuureducatie. Dat ligt echter compleet stil sinds de subsidies niet werden verlengd voor 2018. Demos zelf heeft niet veel expertise op dat vlak. Hoe ziet de minister de concrete ontwikkeling van het expertisenetwerk? Cultuureducatie is immers een ontzettend belangrijke functie in het cultuurbeleid. Ze moet bij uitstek transversaal aangepakt worden om een sterke gesprekspartner te zijn voor de onderwijssector.

2.2. Marius Meremans

Marius Meremans ontving dezelfde signalen van Muziekmozaïek. Zouden de verschillende organisaties met jazz in hun werking niet beter rond de tafel gaan zitten met het oog op wederzijdse versterking, in plaats van zo te wedijveren? Of doen ze dat al? Sommigen signaleren dat de minister niet met hen heeft gesproken.

Waarom wordt ook niet van de gelegenheid gebruikgemaakt om de hele – uiteraard belangrijke – cultuureducatie samen te brengen in één organisatie als Publiq? Zo zou geen expertise verloren gaan, in tegenstelling tot wat sommigen aanvoeren.

In verband met Poppunt verwijst de spreker naar zijn toelichting bij de conceptnota van de N-VA-fractie.

2.3. Katia Segers

Katia Segers is blij met de aanstaande hervorming. Het Vlaamse culturele veld is nu een open werf. Een duidelijker structuur is dringend. De hervorming mag echter geen doel op zich zijn maar moet ten dienste staan van de versterking van de sector. Het meest nodig is het steunpunt (boven)lokale cultuurwerking. De vele opdrachten die het zal krijgen, vereisen voldoende personeel en middelen. Betreft die 1 miljoen euro echt bijkomende middelen? Ook Katia Segers vindt een groeipad aangewezen, zeker in het licht van de omvorming van de belangenbehartigers tot ledenorganisaties, al blijft De Federatie – die ze erg waardeert – haar subsidies behouden.

Wordt in het nieuwe steunpunt het VVBAD-onderdeel met betrekking tot scholen en museumbibliotheken en archieven opgenomen? Die kunnen bij geen ander steunpunt terecht.

Wat de VVC betreft, steunt Katia Segers de vraag om aandacht te schenken aan de timing en om overgangsmaatregelen te nemen. Waarom moeten de kerntaken

van de steunpunten gelijkgeschakeld worden? De sectoren kennen een uiteenlopende dynamiek. Die verschillen bestaan zelfs tussen kunsttakken. Het lid ziet ook een logische tegenspraak met de keuze voor een apart Poppunt. De beeldende kunsten vormen toch ook een domein met een sterke marktwerking?

Tot slot is Katia Segers bezorgd over de erfenis van Vlabra'ccent, zowel wat het personeel als de werking betreft, net als over die van de expertise van het verdwenen Vitamine C op het vlak van cultuureducatie.

2.4. Cathy Coudyser

Cathy Coudyser vindt die laatste bezorgdheid terecht en algemeen. In ieder geval moet de opdracht ondergebracht worden bij een sterke speler, in het licht van de samenwerking met het onderwijs. Persoonlijk is het commissielid voorstander van opbouw van onderuit, waarbij ze stedelijke en gemeentelijke academies als voorbeeld geeft. Misschien biedt de inbedding in het nieuwe steunpunt (boven)lokaal cultuurwerk mogelijkheden. Anderzijds valt ook een zelfstandig steunpunt te overwegen. De tijd is nog niet rijp voor conclusies. De spreker suggereert de vraag aan het consultancybureau voor te leggen.

Vervolgens onderstreept Cathy Couyser het belang van de transversale benadering. Op het vlak van digitalisering roept ze de vraag op hoe men de vier – ongelijke – spelers kan laten samenwerken. Het lid suggereert om een trekker aan te wijzen voor de coördinatie.

De voorbereiding van de beheersovereenkomsten van de verschillende steunpunten is een goede gelegenheid voor afstemming, onderling en met het departement. Dat is ook belangrijk voor de dataverzameling.

Tot slot herhaalt Cathy Coudyser dat het geld in de eerste plaats naar het veld hoort te gaan. Ze is dan ook tevreden dat er geen bijkomende verschuiving van middelen naar de bovenbouw lijkt plaats te vinden. Als het geld komt uit een herschikking of uit de provincies, heeft het commissielid daar geen probleem mee.

2.5. Bart Caron

Bart Caron waardeert de oprichting van het noodzakelijke nieuwe steunpunt (bovenlokaal) cultuurwerk. De interactie tussen het Vlaamse en het lokale niveau is een goede zaak. Het commissielid hoopt dat het steunpunt ook naar de andere sectoren kijkt en daarmee een brug vormt.

Even positief spreekt hij zich uit over het werk van de heren Vandyck en Larock, dat rationeel is zonder te stroomlijnen wat te verschillend is.

Het cultuurbeleid heeft autonome bovenbouworganisaties en kritische stemmen nodig, die de overheid noch het veld naar de mond praten. Ze moeten reflecteren over ontwikkelingen in cultuur, beleid en samenleving. Men moet erover waken dat hervormingen de kritische stem niet smoren, want de afschaffing van sommige adviesraden heeft de organisatie van de bovenbouw niet vergemakkelijkt.

Of belangenbehartigers overheidsgeld moeten ontvangen, is een moeilijke vraag. In theorie zou men pleiten voor het tegendeel, maar men begint niet met een wit blad. Wat is het verschil tussen een subsidie van de overheid en een bijdrage door een organisatie die dat geld zelf als overheidssubsidie ontving?

De spreker erkent het argument dat de bijdrage op zich het engagement verhoogt. Anderzijds vindt hij de subsidiëring van belangenbehartigers

verdedigbaar in relatie tot de schaal van een sector. Zo is het in de cultureel-erfgoedsector veel moeilijker om middelen op te halen dan in de ruimer gesubsidieerde kunstensector. De situatie is ook heel anders in Vlaanderen dan in landen met een grote bevolking en dus een groot potentieel aan leden voor autonome belangenbehartigers. Er vallen evenwichten te bedenken, waarvan De Federatie nu al een uitzonderlijk voorbeeld is.

Conclusie: als het subsidievolume de kritische massa niet bereikt, moet de overheid bijspringen. Die middelen zijn ook belangrijk voor de noodzakelijke professionaliteit van de belangenbehartiging. Niet toevallig krijgt de cultureel-erfgoedsector, die in weerwil van zijn steunpunt het zwakst georganiseerd is en het minst schreeuwt, ook het minst subsidies. Voor dergelijke evenwichten zijn trouwens geen miljoenen nodig.

Ook de balans tussen de middelen voor bijvoorbeeld VVC, Publiq of Cultuurconnect is zoek. Samenvoeging van Publiq en Demos is als samenwerking tussen David en Goliath. Doordat de ene veel sterker is, worden de doelstellingen niet in balans gebracht. Moet de overheid dienstverlenende taken van die omvang blijven uitrollen? Met de eenmaking van het bibliotheeksysteem als voorbeeld – waar Bart Caron op zich niet tegen is – wil hij het contrast met andere domeinen aan de orde stellen.

De cruciale kwestie van het bestuur van de steunpunten is tot nu toe onbesproken gebleven. Zal de wijze van samenstellen min of meer ongewijzigd blijven, dus niet-gepolitiseerd en in lijn met het Cultuurpact?

Bart Caron is niet gekant tegen meer middelen voor Poppunt, dat hij sterk waardeert, maar heeft wel vragen bij het evenwicht tussen de disciplines. Waarom meer middelen uittrekken voor de ene en niet voor de andere, nog afgezien van de vraag of ze volstaan voor de bijkomende taakstelling? Daarbij komt dat men de eerdere integratie van disciplines in één kunstenpunt weer teruggedraait. De vraag is ook of uit Kunstenpunt niet meer wordt weggesneden dan het besteedt aan niet-klassieke muziek. Het lid bepleit dat de minister overleg pleegt met de auteursrechtenvennootschappen en GALM, dat niet minder dan 15.000 muzikanten vertegenwoordigt.

De versterking van De Federatie met amateurkunstenorganisaties is een goede zaak, al moeten ze inhoudelijk nog een en ander uitklaren over de verhouding tussen hun ondersteuning van zowel kunsten als sociaal-cultureel werk.

Hoe scherp het onderscheid is tussen amateurs en professionelen, hangt af van de sector. In de popmuziek is het grijze veld tussen beide breder dan de twee categorieën zelf. In folk en jazz ligt dat anders. Muziekmozaïek heeft goede redenen voor zijn keuze, die reeds zijn aangegeven.

Door de inkanteling van de middelen voor lokaal cultuurbeleid in het Gemeentefonds en het wegwerken van de decretale bepalingen, is het probleem voor steunpunten als VVC en VVBAD dat hun beleid vrijwel geen voorwerp meer heeft, ook al zijn er veel elkaar rakende terreinen waarop ze wel een rol te spelen hebben.

Lokaal cultuurbeleid is feitelijk transversaal, want het betreft kunsten, sociaal-cultureel werk, erfgoed, amateurkunsten, literatuur enzovoort. Het gaat hier om de belangrijkste cultuuractoren in Vlaanderen. Bibliotheken, gemeenschaps- en cultuurcentra worden door geen enkele andere actor geklopt in publieksbereik. Naast een steunpunt is dan ook een vorm van belangenbehartiging nodig, zij het dan transversaal.

De VVC accepteert – node – dat rechtstreekse subsidie op termijn verdwijnt, maar de periode tussen de gemeenteraadsverkiezingen en de installatie van het nieuwe college is inderdaad geen goede tijd om de lidgelden op te trekken. Bart Caron pleit daarom voor verlenging met één jaar, waarin meteen ook kan nagedacht worden over de samenwerking met de andere actoren.

Van Cultuurconnect hebben vele activiteiten te maken met lokale spelers als cultuurcentra. Hoort dat onderdeel van de werking echter niet meer thuis in het nieuwe steunpunt? Wat zegt het tweede rapport van de heren Vandyck en Larock daarover?

Over het nieuwe steunpunt wil het lid voorts ook weten of dat over bovenlokaal cultuurwerk gaat dan wel over bovenlokaal en lokaal. Zit dat laatste ook in zijn bereik?

VVBAD deed belangrijk werk in de tijd dat Vlaanderen nog geen uitgewerkte bovenbouw had. Het wegvallen van Locus veranderde haar realiteit en takenpakket. Dat ze moet afstemmen met het nieuwe steunpunt, is echter logisch. De spreker hoopt niettemin dat mensen die door de hervorming hun baan verliezen, opgevangen worden in de nieuwe structuren. Hij pleit voor goede afspraken, want de VVBAD gaat ook voor de helft over cultureel erfgoed. Ze is dan ook aangesloten bij OCE, waarvoor het lid een plaats in het landschap bepleit.

Jeugd en Poëzie wil samengaan met Creatief Schrijven, wat logisch is aangezien beide over schrijven gaan. Het Poëziecentrum gaat over het publiceren van dichters, wat inhoudelijk iets anders is. Bart Caron pleit ervoor op de vraag van het werkveld in te gaan.

2.6. Antwoorden en replieken

Minister *Sven Gatz* wil de kwestie van OCE bekijken tijdens de erfgoedronde. Gezien de regel dat belangenbehartigers zichzelf financieren, lijkt het echter niet raadzaam nog een nieuwe uitzondering aan De Federatie toe te voegen.

De minister merkt op dat de erfgoedsector de laatste jaren met enige vertraging bezig is zichzelf te organiseren. Hij erkent dat de Vlaamse overheid zelf relatief weinig bijdraagt aan de musea, in vergelijking met de steden, maar in verhouding tot de totale massa die aan musea wordt besteed, zijn lidgelden niettemin aanvaardbaar. Wel is die discussie, door de positie van De Federatie, nog niet afgesloten.

Anderzijds is volledige gelijkschakeling een vrijwel onmogelijke taak bij gebrek aan nulpunt. Wat nu voorligt, is haalbaar en nuttig, ook al is het niet ideaal. Maar zelfs dan heeft het al onevenredig veel tijd en energie gekost.

Of 1 miljoen euro voldoende is voor het nieuwe steunpunt, valt af te wachten en is nu niet aan de orde. Het gaat om het startbedrag. Ook de vraag over deerschikking van de steunpunten is in dat verband pertinent.

Dat de dynamiek van het nieuwe steunpunt zal leiden tot nieuwe vragen over zijn verhouding met bijvoorbeeld Cultuurconnect, valt te verwachten en is zeker geen slechte zaak. De minister kondigt wel zijn voornemen aan om in het najaar de versterking van de expertisenetwerken voor cultuureducatie te bekijken.

Op de vragen over VVBAD en de archiefwerking kan minister Gatz op dit moment nog niet antwoorden. Dat wijt hij mede aan de afwachtende houding van VVBAD zelf. Andere organisaties, zoals de VVC, hebben zichzelf wel in de weegschaal

gelegd. Het is bij veranderingen nu eenmaal beter een actieve rol te spelen. Daarom is de minister zeker bereid om de opmerkingen over de overgang van de VVC te onderzoeken en na te gaan wat op dat vlak mogelijk is.

Ook het evenwicht van Poppunt ten opzichte van andere steunpunten is een blijvende vraag. Wel is de bijkomende opdracht meer dan sommigen financieel verwachten. Het richtbedrag is 500.000 euro. De middelen komen zoals gezegd uiterschikking en voor 400.000 euro van de provincies.

Over de verhouding met Muziekmozaïek wil minister Gatz vandaag geen uitspraken doen, omdat de gesprekken nog aan de gang zijn, net als over het deel van Kunstenpunt dat naar Poppunt overgaat. Hij verzekert wel dat hij die dossiers opvolgt.

De samenwerking tussen VFL en Creatief Schrijven zal vorm krijgen in een samenwerkingsovereenkomst. De bedenking dat het Poëziecentrum, anders dan de andere actoren, niet gericht is op schrijven, neemt de minister mee.

Tot slot herhaalt de minister dat er erg veel overleg is geweest en dat er vanaf het begin geen onduidelijkheid was over de richting waarin de beweging ging. Men kan daar blind voor blijven, maar daar kan het beleid niets mee doen. Minister Gatz herinnert eraan dat men van hem op relatief korte termijn een hervorming heeft gevraagd, en belooft transparant te blijven met voortgangsrapportage.

Welke actoren het zwaartepunt moeten vormen in het digitale veld, kan hij nog niet zeggen. Het klopt dat de huidige deelnemers aan het overleg niet hetzelfde gewicht hebben, maar de minister wil toch eerst op de voorstellen wachten die daaruit voortkomen.

Hij is geen voorstander van de volledige gelijkschakeling van alle verticale steunpunten en heeft oren naar de aparte dynamiek van de domeinen. Hij belooft op zoek te gaan naar een evenwicht met de gemeenschappelijke hoofddoelstellingen. Dat ze een verschillende voorgeschiedenis hebben, vindt hij een minder overtuigend argument.

Het nieuwe steunpunt is bovenlokaal, wat niet wegneemt dat het woord lokaal daarin zit en dat het dus af en toe op dat terrein zal komen. Het evenwicht zal gaandeweg duidelijk worden.

Minister Gatz bevestigt de keuze voor autonome steunpunten en vzw's, waarop het Cultuurpact niet van toepassing is.

Met GALM heeft hij een afspraak op 13 juli 2018.

Karin Brouwers heeft net opgevangen dat er nog helemaal geen gesprek is geweest tussen Poppunt en Muziekmozaïek. Ze pleit daar dan ook dringend voor.

Minister *Sven Gatz* vraagt om niet alle geruchten te geloven. Er zijn veel meer gesprekken dan soms wordt aangenomen.

Karin Brouwers waarschuwt nogmaals voor onevenwicht in de ondersteuning van sectoren. Kunstenpunt zal niet anders kunnen dan zijn basiswerking terugschroeven, die nu al onder druk staat door de besparing van 20 procent uit 2015. Het lid vraagt de minister de verdeling nog eens grondig te bekijken.

Bart Caron ondersteunt het pleidooi pro cultuureducatie. Moet daarvan geen aandachtspunt gemaakt worden in elk steunpunt, dat vastgelegd wordt in hun beheersovereenkomsten?

Karin Brouwers verzekert dat zij de gesprekken waardeert, evenals het overwegen van een overgangsregeling voor de VVC.

Bart CARON,
voorzitter

Karin BROUWERS
Katia SEGERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AK	amateurkunsten
CJP	Cultureel Jongerenpaspoort
FARO	Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed
FOV	Federatie van Organisaties voor Volksontwikkelingswerk
GALM	Genootschap Auteurs Lichte Muziek
ICOM	International Council of Museums (van de UNESCO)
LOCUS	Lokaal, Cultuur en Steunpunt
OCE	Overleg Cultureel Erfgoed vzw
PACKED	Expertisecentrum Digitaal erfgoed
SARC	Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (= Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media)
SoCiuS	Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VFL	Vlaams Fonds voor de Letteren
VIAA	Vlaams Instituut voor Archivering (oorspronkelijke naam = Vlaams Instituut voor het Audiovisueel Archief)
vte	voltijdsequivalent / voltijdequivalent
VVBAD	Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezenen
VVC	Vereniging Vlaamse Cultuur- en gemeenschapscentra vzw
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
vzw	vereniging zonder winstoogmerk